

Turinys

Įvadinis žodis	3
Reikšmingos žalos nedarymo principas	4
Finansų sektoriaus požiūris į RŽNP	5
Reikalavimai ES fondų finansavimui	5
Mokslo vaidmuo – nuo nedarymo reikšmingos žalos iki klimatui neutralių sprendimų	6
Mokslinių tyrimų išvalgos	8
Kaip į su gamtos ištekliais susijusias rizikas Lietuvos finansų sektoriui žvelgia valstybės institucijos?	8
Svarbiausi įvykiai	10
Naujienos pasaulyje ir Europos Sąjungoje	10
Kitos aktualios naujienos	17
Naujienos Lietuvoje	18
Paskelbtos konsultacijos ir artimiausi renginiai	20
Tvariųjų finansų forumas	21
Žaliųjų finansų instituto paskelbtų naujienų santrauka	23

Įvadinis žodis

Žaliųjų finansų instituto komandai 2024 m. pabaiga buvo itin darbinga: parengtos ir viešai konsultacijai paskelbtos Atitikties reikšmingos žalos nedarymo principui gairės ir rekomendacijos ES fondų investicijų įgyvendinimui, įvyko keturių Tvariųjų finansų forumo darbo grupių susitikimai, bendradarbiaujant su „Rockit“ suorganizuotas renginys *startuolių* ir Tvariųjų finansų forumo bendruomenėms apie pažangių technologijų panaudojimo galimybes tvarumo atskaitomybės ir tvariųjų finansų srityse.

Džiugina gilėjantis ŽFI ir akademinės bendruomenės bendradarbiavimas – spalį pasirašėme partnerystės susitarimą su Vilnius TECH, o į Ketvirčio apžvalgą įtraukėme rubriką „Mokslinių tyrimų įžvalgos“, kurioje šį kartą pristatome įžvalgas iš Londono Ekonomikos ir Politikos mokslų universiteto Aplinkos apsaugos įstatymų ir reguliavimų magistro programos absolventės baigiamojo darbo apie Lietuvos banko ir LR Finansų ministerijos pasirengimą integruoti su gamta susijusias rizikas Lietuvos finansų sektoriui į savo procesus ir sistemas.

Į 2025 m. ŽFI žengia papildžiusia komanda ir dideliu užsidegimu tolesniems darbams. Akylai stebime naujienas iš Briuselio su nekantrumu laukdami vasario 26 d., kai Europos Komisija turėtų paskelbti tvarumui ir tvarumo atskaitomybei skirtos *Omnibus* direktyvos siūlymą, o kovo 25 d. kviečiame tvarumo bendruomenę susiburti ŽFI konferencijoje Vilniuje „Tvarumo pavasaris. Konkurencingumas ≠ Tvarumas?“. *Save the date!*

Audrius Šilgalis

ŽFI vadovas

Reikšmingos žalos nedarymo principas

Europos žaliasis kursas – Europos Sąjungos strategija, skirta pereiti prie tvarios ekonomikos, kuria siekiama ES tapti pirmuoju klimatui neutraliu žemynu iki 2050 m., sukūrė pagrindą taikyti tvarumo reikalavimus įvairiuose sektoriuose ir finansiniuose instrumentuose.

Vienu svarbiausių žaliojo finansavimo vertinimo įrankių tapo 2020 m. priimta **ES Taksonomija** (reglamentas Nr. 2020/852) – klasifikavimo sistema su aiškiais žingsniais ir kriterijais, padedančiais nustatyti, kurios veiklos yra laikomos tvariomis aplinkos atžvilgiu. ES Taksonomija grindžiama trimis esminiais principais: veikla turi svariai prisidėti prie bent vieno iš šešių aplinkos tikslų, neturi daryti reikšmingos žalos kitiems aplinkos tikslams (**„do no significant harm“ arba reikšmingos žalos nedarymo principas, RŽNP**) ir yra vykdoma laikantis būtiniausių apsaugos priemonių (socialinių ir valdysenos standartų).

RŽNP, kaip vienas iš tvarumo vertinimo esminių principų, buvo įtvirtintas ne tik ES Taksonomijoje, bet ir kituose ES teisės aktuose, įskaitant **Su tvarumu susijusios finansinės informacijos atskleidimo reglamentą (SFDR)** bei kai kurių **ES fondų finansavimo reikalavimus** (šiuo metu šis reikalavimas taikomas Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės plano „Naujos kartos Lietuva“ ir 2021-2027 m. Europos Sąjungos fondų investicijų programos finansuojamiems projektams). Nors principas yra universalus, jo taikymas skiriasi: ES Taksonomijoje RŽNP taikomas vertinant, ar veikla nekenkia kitiems aplinkos tikslams; SFDR kontekste – siekiant užtikrinti, kad investiciniai produktai nedarytų reikšmingos žalos aplinkai ar visuomenei; o ES fondų finansavimo atveju – kaip kriterijus, neleidžiantis naudoti ES lėšų veikloms, kurios daro reikšmingą žalą (neigiamą poveikį) aplinkai. Ir visų šių reguliavimų apimtyje principo taikymas gali skirtis.

Finansų sektoriaus požiūris į RŽNP

Finansų sektoriui RŽNP aktualus ne kaip atskiras reikalavimas, bet kaip vienas iš trijų ES Taksonomijos kriterijų, norint užtikrinti, kad finansuojami projektai būtų žali ir bankai galėtų šiuos projektus priskirti prie žaliojo turto. ES Taksonomijos nustatytus kriterijus bankai, investicinių ar pensijų fondų valdytojai jau taiko arba į juos atsižvelgia kurdami naujus finansavimo produktus ar atnaujinami esamų finansinių produktų investavimo strategijas.

Lietuvos bankų asociacijos prezidentė Eivilė Čipkutė pažymi, kad „ES Taksonomijos taikymas dabartiniuose finansavimo projektuose yra ganėtinai limituotas, koncentruotas į veiklas, kurios vertinamos paprasčiau ar duomenys lengviau prieinami“. ES Taksonomijos reglamente nustatytų kriterijų laikymasis verslui ar privatiems subjektams kol kas yra savanoriškas, todėl, E. Čipkutės teigimu, bankai neturi galimybių surinkti tos informacijos, kurios klientai neturi arba nepateikia.

Ji pabrėžia, kad ir verslui, ir finansuotojams trūksta aiškumo, kokiais įrodymais pagrįsti atitikimą ES Taksonomijos kriterijams, o tai stabdo platesnį RŽNP taikymą praktikoje. Be to, ES Taksonomijos taikymo ar žaliojo finansavimo strategijas laisvi rinktis patys bankai, tačiau, anot jos, dauguma klientų dar apskritai nežino apie ES Taksonomijos/RŽNP kriterijų egzistavimą, o tie, kurie žino – dar nesupranta, kaip tuos kriterijus atitikti praktikoje. Todėl, anot LBA prezidentės, žalieji finansavimo produktai dar nėra visuotinė rinkos tendencija ir jų pasiūla priklauso nuo konkretaus banko veiklos strategijos.

Reikalavimai ES fondų finansavimui

Lietuvai, kaip ir kitoms ES valstybėms narėms, tenka pareiga užtikrinti, kad ES fondų lėšos būtų naudojamos laikantis RŽNP. Kadangi šis reikalavimas yra gana naujas, finansuojančioms institucijoms (pvz. ILTE, APVA ir kt.), kaip ir bankams, ir verslui, siekiančiam gauti finansavimą, kyla nemažai klausimų dėl praktinio jo įgyvendinimo. Atsižvelgdamas į tai, Žaliųjų finansų institutas kaip vieną iš savo pirmųjų darbų numatė RŽNP taikymo gairių ES fondų finansavime parengimą. Šios gairės siekia paaiškinti, kaip principas turėtų būti įgyvendinamas būtent ES fondų finansavimo kontekste, ir užtikrinti vienodą jo taikymą tarp skirtingų projektus įgyvendinančių institucijų.

ŽFI analitikė Inga Veževičienė pastebi – „jeigu verslui kreipiantis į kredito įstaigą kol kas nėra būtina atitikti RŽNP, tai kreipiantis dėl ES finansavimo – įmonės privalo patvirtinti, kad šio principo laikysis ir turi pateikti tai patvirtinančius dokumentus. Taigi, RŽNP gairės, pirmiausia, skirtos padėti suprasti ES fondų finansavime dalyvaujančioms institucijoms ir verslui, kaip šioje srityje veikia minėtas principas, kokia institucija už ką atsakinga ir kaip reiktų vertinti veiklų atitikimą RŽNP“.

Taip pat, atsakydama į klausimą, ar atitinkant ES fondų RŽNP, automatiškai būtų išpildomi ir ES Taksonomijos reikalavimai (pvz., norint kreiptis žalios paskolos į banką), I. Veževičienė pastebi, kad kreipiantis į privatų finansuotoją gali tekti rinkti daugiau papildomų dokumentų ir patvirtinimų, siekiant atitikti griežtus ES Taksonomijos reikalavimus.

Inovacijų agentūros Investicijų valdymo departamento, Investicijų vertinimo

vadovė Gintarė Kuncaitytė antrina, kad šiame finansavimo periode reikšmingos žalos nedarymo principo laikymasis ypač svarbus verslui, norint gauti ES finansavimą. Verslui svarbu suprasti, kad teikiant pirmenybę aplinkos apsaugai, jie gali ženkliai prisidėti prie tvaresnės ateities.

„Lietuva ES fondų lėšomis finansuoja, Inovacijų agentūra administruoja, priemonės, kurios skirtos investicijoms į energijos vartojimo efektyvumo didinimą, žiedinės ekonomikos sprendimus, atsinaujinančių energijos šaltinių integravimą gamybos procesuose, skatina kurti aplinkai draugiškus, tvarius produktus, mažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimą, taip prisidedant prie Žaliojo kurso strategijos įgyvendinimo. Šios priemonės padeda įmonėms prisitaikyti prie tvarios ekonomikos reikalavimų ir užtikrinti ilgalaikį konkurencingumą.“ – sako G. Kuncaitytė.

Visgi ji pažymi, kad verslui nėra lengva suprasti RŽNP principo reikalavimus, nes iki šiol nebuvo parengtų gairių ar metodikos, kad įmonės jau prieš teikiant paraišką galėtų lengvai įsiverti ar jų projektas nedarys reikšmingos žalos 6 aplinkos tikslams. Pasak G. Kuncaitytės, didžiausias iššūkis tiek verslui, tiek administruojančioms institucijoms bus įvertinti, ar projekto įgyvendinimo metu pavyko pasiekti tai, kas buvo suplanuota ir veikla atitiko RŽNP.

ŽFI analitikė I. Veževičienė atkreipia dėmesį, kad RŽNP gairėse pateikiami veiklų pavyzdžiai leis įmonėms lengviau suprasti, kokius pagrindžiančius dokumentus gali tekti rinkti ir teikti, siekiant gauti finansavimą, o administruojančioms institucijoms – padės greičiau įvertinti, kad projektai atitiks aplinkosauginius reikalavimus.

Mokslo vaidmuo – nuo nedarymo reikšmingos žalos iki klimatui neutralių sprendimų

Norint užtikrinti Lietuvos ir ES konkurencingumą ir tuo pačiu siekti klimato neutralumo tikslų, būtina, kad vienodai suprastume naujų savo įsipareigojimų ir reikalavimų taikymą, o viešasis ir privatus sektorius turėtų pakankamai žinių ir kompetencijų taikyti tvarumo reikalavimus, tame tarpe susijusius ir su RŽNP.

VilniusTech Išmanių ir klimatui neutralių gamybos procesu, medžiagų ir technologijų kompetencijų centro direktorius, ŽFI įsteigto Tvariųjų finansų forumo RŽNP darbo grupės pirmininkas Simonas Barsteiga, pažymi, kad „pirmasis žingsnis į

šiuos pokyčius – supratimas ir aiškumas. Aiškios taisyklės yra būtina sąlyga, be kurios negalime tikėtis nei institucijų, nei verslo, nei visuomenės palaikymo ir įsitraukimo.“

ŽFI parengtos atitiktis RŽNP gairės ir rekomendacijos ES fondų investicijų įgyvendinimui yra tik mažas žingsnis, siekiant padėti institucijoms ir įmonėms atitikti papildomus naujus reikalavimus. Pašnekovo vertinimu, „ateityje vis didesnėje ir didesnėje dalyje projektų reikės atlikti projekto poveikio klimato neutralumui išsamią analizę, pinigine išmetamo ŠESD kiekio vertė turės būti integruota į projekto sąnaudų ir naudos analizę, projektai turės būti suderinti su nacionaliniame energetikos ir klimato srities 2021–2030 m. plane nustatytais ŠESD kiekio mažinimo tikslais 2030 ir 2050 m., projektuose reikės atlikti su klimatu susijusios rizikos vertinimą, parengti prisitaikymo priemonių planus bei įvertinti stebėsenos ir tolesnių veiksmų poreikį“.

Tai žinoma reiškia ne tik papildomą administracinę našta, norint visa tai pamatuoti, įvertinti, suplanuoti, tačiau ir išaugusį žinių, duomenų ir metodikų poreikį. „Šiuo metu pasaulyje atsiranda vis daugiau iniciatyvų, kurios siekia transformuoti mokslo vaidmenį tvarumo srityje: science-based solutions, science-based targets, independent science-based taxonomy. Tai rodo, kad tvarumo sprendimai negali būti grįsti vien politiniais ar ekonominiais argumentais – jie turi būti paremti mokslu. Tik tada, kai aiškiai suprantame, galime veikti. Tik tada, kai įsitraukiame, pokyčiai tampa realūs. Kviečiu ne tik įsigilinti į šias gaires, bet ir ieškoti būdų, kaip jas pritaikyti praktiškai.“ – sako pašnekovas.

Kompromisų paieškos

Mokslo vaidmuo, nustatant tvarumo ir reikšmingos žalos nedarymo (RŽNP) kriterijus bei vertinant projektų draugiškumą aplinkai, yra nenuginčijamas. Vis dėlto net ir sprendžiant klimato kaitos krizės problemą matyti, kad ekonominiai ir politiniai argumentai dažnai viršija mokslo svarbą, todėl tenka ieškoti kompromisų, kad žaliosios transformacijos ir žaliųjų inovacijų finansavimas realiai vyktų. Vienas iš tokių kompromisų – skirtingi RŽNP reikalavimai įvairiuose finansavimo šaltiniuose, bet visi siekiantys to paties tikslo – finansuoti aplinkai draugiškesnes veiklas.

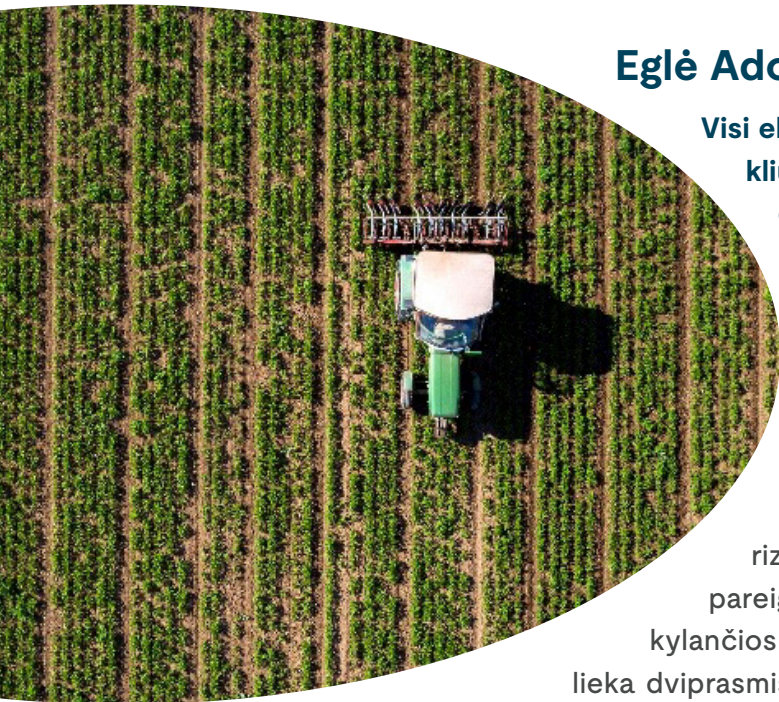
Siekiant spartinti perėjimą prie klimatui neutralios ekonomikos, ateityje būtų tikslinga pradėti taikyti RŽNP visur vienodai. Taip pat verta paminėti ir kitų valstybių patirtį, kuomet nacionaliniu lygiu yra keliami ambicingi klimato tikslai ir RŽNP pradedamas taikyti horizontaliai, t. y., ir nacionalinio biudžeto lėšoms. Tai leidžia greičiau ir paprasčiau sukurti RŽNP užtikrinimo mechanizmą, pavyzdžiui, ES Taksonomijos reikalavimus perkeltiant į nacionalinius teisės aktus.

„RŽNP gairės – tik pirmasis žingsnis kuriant aiškų reguliavimo pritaikymo pagrindą. ŽFI sieks, kad RŽNP būtų suvokiamas ne kaip reguliacinė našta, bet kaip galimybė – orientyras, padedantis verslui identifikuoti tvarius sprendimus bei pritraukti investicijas. Gerosios praktikos sklaida ir metodinė pagalba leis efektyviau panaudoti ES fondų lėšas ir padės užtikrinti Lietuvos verslų konkurencingumą, klimato tikslų pasiekimą. Mokymai, kaip taikyti RŽNP planuojant ir įgyvendinant ES investicijas, bei vasarą startavusi Tvariųjų finansų forumo RŽNP darbo grupė padės sukurti vieningą praktiką ir išsklaidyti neaiškumus, su kuriais susiduria tiek verslas, tiek viešasis sektorius. Tik per bendradarbiavimą ir praktinių sprendimų kūrimą galime užtikrinti, kad RŽNP nebus tik formalumas, o taps realia paskata kurti klimatui neutralią, konkurencingą ekonomiką.“ – sako ŽFI analitikė I. Veževičienė.

Kviečiame susipažinti ir naudotis ŽFI parengtomis RŽNP gairėmis.

Mokslinių tyrimų išvalgos

Kaip į su gamtos ištekliais susijusias rizikas Lietuvos finansų sektoriui žvelgia valstybės institucijos?

Eglė Adomaitytė

Visi ekonomikos sektoriai priklauso nuo gamtos išteklių, todėl finansų įstaigų skolinimo praktikai būdinga su gamta susijusi finansinė rizika. Norint įvertinti ir sušvelninti galimą ekosistemų paslaugų praradimo poveikį finansiniam stabilumui, labai svarbu tinkamai vertinti šią riziką ir taikyti integruotą požiūrį į šios rizikos valdymą visose finansų įstaigose. Nors LR Finansų ministerija ir Lietuvos bankas jau padarė tam tikrą pažangą pripažindami iš gamtos kylančias rizikas Lietuvos finansų sektoriui, jų teiginiai ir įsipareigojimai dėl priklausomybės nuo gamtos išteklių kylančios finansinės rizikos Lietuvos finansų sektoriui išlieka dviprasmiški. Dėl to verta detaliau pasigilinti į šios rizikos svarbos vertinimo trajektoriją.

Valstybinės duomenų agentūros neseniai atliktas Lietuvos ekosistemų ir jų sąlygų eksperimentinių rodiklių vertinimas atskleidė, kad tarp 13 nustatytų ekosistemų tipų (miškai, ariama žemė, ganyklos ar pievos, urbanizuotos teritorijos, sodai, upės ir upeliai, kanalai, ežerai, tvenkiniai, durpynai, kiti nelaidūs vandens telkiniai, pelkės, smėlėti krantai ir jūriniai bei pereinamieji vandenys), trijų rodiklių reikšmė 2000–2021 m. padidėjo, šešių sumažėjo, o septynių išliko nepakitusi. Nors ekosistemų paslaugų – gruntinio ir paviršinio vandens, gamtos teikiamos apsaugos nuo audrų bei potvynių, dirvos erozijos prevencijos ir gamtos procesų, kurie padeda palaikyti stabilų klimatą – mažėjimas Lietuvoje laipsniškas, jis akivaizdus. Ekosistemų paslaugų mažėjimo vaidmuo šalies ekonomikoje kelia nerimą. **Tyrimai rodo, kad apie 70% Lietuvos bankų komercinių paskolų portfelių yra labai priklausomi nuo bent vienos ekosistemos paslaugos.** Nors priklausomybė nuo ekosistemos negali būti tapatinama su jos keliamo rizika, pasaulinės tendencijos rodo, kad laikui bėgant ekosistemos paslaugos mažėjimo neigiamas poveikis ekonomikai pasireiškia. Veiksmingiausias būdas valdyti šią riziką yra aktyvus šios rizikos vertinimas ir mažinimas.

Ekspertai sutinka, kad **viešosios finansų institucijos, tokios kaip centriniai bankai ir finansų ministerijos, atlieka svarbų vaidmenį valdant su gamta susijusią finansinę riziką**, jei jos įtraukia aplinkosaugos aspektus į finansinio stabilumo vertinimus ir finansų politikos sistemas. Atliekant interviu su Lietuvos banko ir LR Finansų ministerijos atstovais, buvo įvertinta esama gamtos rizikos svarbos Lietuvos viešosioms finansų įstaigoms būklė. Tyrimo išvados, pagrįstos struktūriniais interviu, išryškina reikšmingas su gamta susijusių rizikų supratimo ir valdymo problemas Lietuvoje.

Nustatyta, kad **tiek Lietuvos bankas, tiek Finansų ministerija susiduria su dideliais iššūkiais įtraukdami į savo strategijas su gamta susijusias rizikas.** Šie iššūkiai kyla dėl žinių spragų, duomenų trūkumo ir aiškaus skirtingų institucijų bendradarbiavimo nebuvimo. Pagrindinė tyrimo metu išryškėjusi problema – su gamta susijusi rizika nelaikoma prioritetine, jos vertinimo poreikis nelaikomas neatidėliotinu. Taigi, nors juntamas noras imtis veiksmų, susijusių su gamta susijusia rizika, veikti trukdo išsamių duomenų trūkumas; pastangos rinkti šiuos duomenis nėra prioritetinės, nes ši rizika nelaikoma neatidėliotina.

Lietuvos viešosios finansų institucijos dar tik pradeda integruoti su gamta susijusias rizikas į savo sistemas, todėl būtinas didesnis sąmoningumas, kompetencija ir stipresnis koordinavimas. Šių spragų šalinimas yra būtinas bendram Lietuvos finansų sistemos atsparumui ir stabilumui, ypač atsižvelgiant į tai, kad su gamta susijusios rizikos pasauliniu mastu ir toliau didėja.

Neseniai Lietuvoje įsteigtas Žaliųjų finansų institutas atspindi šalies siekį tapti žaliųjų finansų lydere regione ir galėtų tapti stipriu ekspertų centru, skleidžiančiu tarptautines rekomendacijas ir gaires visose valstybės finansų institucijose. Atsižvelgiant į besiformuojantį šios srities pobūdį ir spartų atitinkamų sistemų bei gairių vystymąsi, labai svarbu nuolat laikytis tarptautinių standartų ir rekomendacijų. **Koordinuotas bendradarbiavimas galėtų būti kertinis akmuo siekiant stabilesnės ir atsparesnės Lietuvos ateities ekonomikos.**

2024 metais Eglė baigė magistro laipsnio studijas Londono Ekonomikos ir Politikos mokslų universitete (LSE) Aplinkos apsaugos įstatymų ir reguliavimų programoje (angl. Environmental Policy and Regulations). Eglė dirbo tvarumo strategijos komandoje Europos Kosmoso Agentūroje, o šiuo metu yra klimato kaitos bei tvarumo specialistė Baltijos šalims. Labiausiai Eglę domina su gamta susijusių rizikų valdymas, ypač privataus bei viešo sektorių sprendimai biologinės įvairovės apsaugos atžvilgiu.

Šiame straipsnyje apibendrintai pristatomos Eglės Magistro darbo „How nature-related risks are addressed by Lithuania’s public financial institutions: comparing perceptions, strategies, and implications“ išvados. Daugiau apie šį darbą galite skaityti [čia](#).

Svarbiausi įvykiai

Naujienos pasaulyje ir Europos Sąjungoje

COP29

Azerbaidžane Baku lapkričio mėn. įvyko kasmetinė **Jungtinių Tautų klimato kaitos konferencija**, į kurią diskusijoms ir bendriems įsipareigojimams priimti susirenka valdžios, verslo ir akademinės bendruomenės atstovai iš viso pasaulio. Šis forumas skirtas šalims pristatyti padarytą pažangą, koordinuoti ir stiprinti tolesnius veiksmus bei užtikrinti reikiamą finansavimą siekiant Paryžiaus susitarimo tikslų.

Šiomet vykusioje konferencijoje patvirtintas **naujas klimato finansavimo tikslas** – labiau remti besivystančias šalis, patrigubinti finansavimą prisitaikymo prie klimato kaitos, švarios energijos, dekarbonizacijos projektams. Taip pat po beveik dešimt metų trukusių diskusijų ir planavimo buvo patvirtinti susitarimai pagal Paryžiaus susitarimo 6 straipsnį – anglies kreditų rinkos veikimas ir prekyba tarp šalių, sutarta dėl standartų, kaip turėtų veikti centralizuota anglies kreditų rinka.

Pasaulio meteorologijos organizacija šios konferencijos metu pristatė naujausias tendencijas: 2024 m. gali tapti (ir jau žinome, kad tapo) šilčiausiais metais pasaulyje per visą stebėjimų laikotarpį, kyla vandenynų temperatūra, ekstremalūs orų ir klimato reiškiniai sukėlė didžiulių nuostolių ekonomikai ir žmonėms.

Nepaisant svarbių sprendimų, COP29 sulaukė ir kritikos dėl nepakankamo finansavimo, ilgalaikių sprendimų paieškų – neįvykusių tolesnių susitarimų dėl iškastinio kuro mažinimo. Dalis klausimų nusikėlė į kitų metų COP30, kuris vyks Brazilijoje.

ES Taksonomija

Paskelbtas naujas dažniausiai užduodamų klausimų dokumentas dėl ES Taksonomijos taikymo

Europos Komisija išleido naują dažniausiai užduodamų klausimų dokumentą, kuriame rasite atsakymus į klausimus, susijusius su ES Taksonomijos atskleidimų reikalavimais:

- ar Taksonomijos atskleidimams aktualus dvejojimo reikšmingumo vertinimas

- kada finansų ir nefinansų įmonės turi atskleisti pagrindinius veiklos rodiklius pagal visus 6 aplinkos tikslus bei
- techninės analizės kriterijų taikymo išaiškinimus.

Dokumente esantys klausimai ir atsakymai bus išversti į nacionalines valstybių narių kalbas ir paskelbti Europos Sąjungos Oficialiajame leidinyje.

CSRD

EFRAG po ilgų diskusijų patvirtino VSME standartus ir paskelbė mokomąją medžiagą

2024 m. gruodžio mėn. Europos finansinės atskaitomybės patariamoji grupė (EFRAG) oficialiai pateikė Europos Komisijai savanorišką tvarumo ataskaitų teikimo standartą, skirtą labai mažoms, mažoms ir vidutinėms įmonėms (VSME). Šis standartas skirtas įmonėms, kurios nepatenka į Įmonių tvarumo atskaitomybės direktyvos (CSRD) taikymo apimtį, tačiau joms vis tiek gali reikėti atskleisti suinteresuotoms šalims savo tvarumo duomenis, pavyzdžiui, siekiant geresnėmis sąlygomis gauti žaliąjį finansavimą.

Europos Komisijai svarstymui atiduotą standartą sudaro du moduliai: pagrindinis ir išsamus, kurie skirti atliepti finansuotojų, tiekėjų, partnerių ar bendrai visuomenės lūkesčius dėl tvarumo informacijos atskleidimo, sumažinant skirtingų ir sudėtingų klausimų, tvarumo duomenų užklausų kiekį, kuriuos jau dabar gauna smulkios ir vidutinės įmonės.

EFRAG, reaguodama į rinkos poreikius, šio standarto pagrindu ketina rengti skaitmeninius įrankius, taikymo gaires, bei jau paskelbė mokomąją medžiagą, siekiant padėti įmonėms ir skatinti VSME naudojimą.

Europos Komisija po visų reikalingų teisėkūros procedūrų VSME standartą paskelbs kaip gaires ar rekomendaciją – neprivalomą, tačiau rekomenduojamą taikyti standartą.

Atskirais pažymėtinas ir listinguojamoms mažoms ir vidutinėms įmonėms rengiamo standarto (LSME) statusas – šis standartas dar nepatvirtintas ir oficialiai nepateiktas Europos Komisijai, o EFRAG toliau dirba ties jo tobulinimu.

EFRAG išleido dar 2 dažniausiai užduodamų klausimų papildymus ir koregavo taikymo gaires – duomenų taškų MS Excel dokumentą

EFRAG, rengusi ETAS standartus, dabar stengiasi padėti įmonėms juos taikant. Iš viso atsakyti ir į 1 dokumentą įtraukti jau 157 klausimai, o pats dokumentas sudaro 278 psl.

Antrajame 2024 m. gruodžio mėn. dokumente pateikti dar 5 atsakymai į klausimus.

Per kiek daugiau nei metus EFRAG yra gavęs beveik 800 klausimų, susijusių su ETAS taikymu. Didelė jų dalis – atsakyti arba šiuose dokumentuose arba [taikymo gairėse](#).

Todėl kylant neaiškumams, rekomenduojame ieškoti atsakymų tarp jau daugelio atsakytų klausimų.

Be to, buvo atlikti keli pakeitimai trečiame ETAS taikymo gairių dokumente – MS Excel paskelbtuose duomenų taškuose. Kol pradinis MS Excel duomenų taškų dokumentas nėra atnaujintas (planuojama 2025 m. pavasarij), siūlome atkreipti dėmesį į [paskelbtus pakeitimus šalia dokumento](#).

Pažymėtina, kad EFRAG ir toliau teiks išaiškinimus dėl ETAS taikymo, tačiau nauji klausimai bus atsakomi jau pasibaigus 2024 m. tvarumo ataskaitų teikimo ciklui.

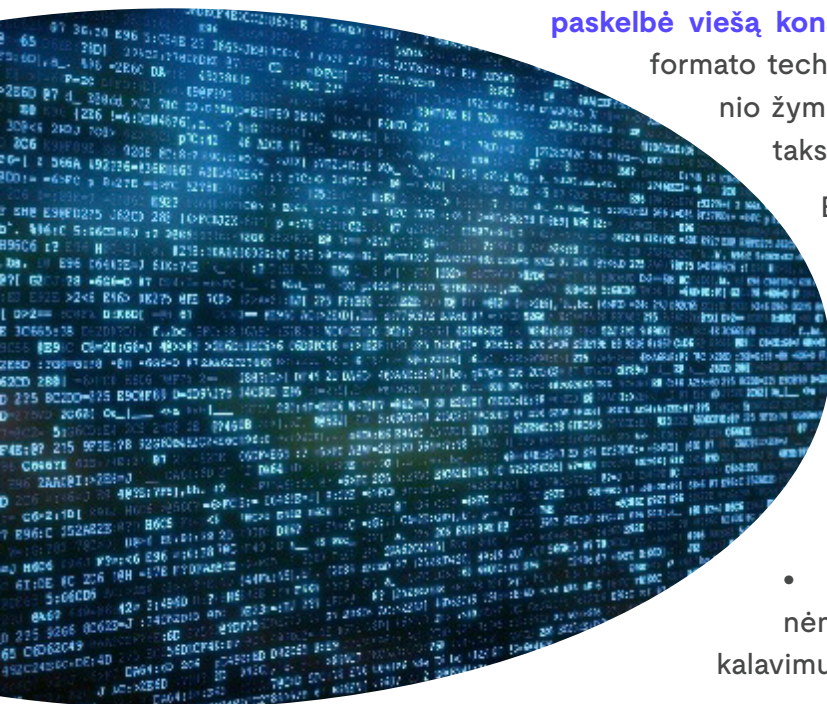
ESMA paskelbė konsultaciją dėl tvarumo ataskaitų skaitmeninio žymėjimo

2024 m. gruodžio 13 d. Europos vertybinių popierių ir rinkų institucija ([ESMA](#)) [paskelbė viešą konsultaciją](#) dėl Europos vieningo elektroninio formato techninių standartų, kuriais nustatomi skaitmeninio žymėjimo tvarumo ataskaitoms pagal ETAS ir ES taksonomiją reikalavimai.

ESMA siūlo, kad XBRL taksonomijos skaitmeninio žymėjimo reikalavimai būtų įvedami palaipsniui:

- didelėms (ir patronuojančioms) įmonėms, kurios yra listinguotos, ir bankams, draudikams pradėdant žymėti tvarumo ataskaitas už 2026 m. arba 2027 m.
- kitoms didelėms ir patronuojančioms įmonėms pradėti taikyti skaitmeninio žymėjimo reikalavimus dar po vienerių metų;
- pradėdant nuo bendrųjų atskleidimų ir visą tvarumo ataskaitos pagal ETAS sužymėjimą pasiekti 2031 m. ar 2032 m.

Visus suinteresuotus subjektus, kuriems bus ne tik aktualus žymėjimas dėl atsiradusių prievolių (įmonėms), bet ir duomenų iš ETAS naudojimas (pvz., analitikai, priežiūros institucijos, finansų institucijos), kviečiame dalyvauti konsultacijoje ir teikti pastabas ESMA. Konsultacija vyksta iki 2025 m. kovo 31 d.

SFDR

ESMA atsakė į klausimus dėl su tvarumu susijusių fondų pavadinimų

Pradėjus taikyti SFDR papildančias gaires, kuriomis ESMA ir ES priežiūros institucijos vadovaujasi, siekiant įvertinti investicinių fondų naudojamus pavadinimus, ESMA **pateikė daugiau papildomos informacijos** dėl šių gairių praktinio taikymo. Svarbiausi klausimai, į kuriuos ESMA pateikia komentarus:

- kaip vertinti investicijas į žaliąsias obligacijas ir kam taikyti išimties kriterijus – obligacijomis finansuojamam projektui ar emitentui;
- išaiškinimas, ką gairėse reiškia reikalavimas fondams „prasmingai vykdyti tvarias investicijas“ (angl. meaningfully investing in sustainable investments), kurie pavadinimuose naudoja „tvarumo“ sąvoką;
- sąvokos „kontraversiškai vertinami ginklai“ išaiškinimas.

Primename, kad gairės jau įsigaliojo, o esami fondai, kurie savo pavadinimuose naudoja tokias sąvokas kaip tvarus, žalias, pertvarkos, socialinis, klimato ir t. t., dar turi laiko iki gegužės 21 d. peržiūrėti reikalavimus ir pasirengti juos atitikti.

Tvariųjų finansų platforma paskelbė SFDR peržiūros pasiūlymą: produktų kategorizavimo sistema ir ES Taksonomijos svarba

Tvariųjų finansų platforma (angl. Platform on sustainable finance), kuri veikia kaip patariamoji institucija Europos komisijai, **paskelbė analizę ir siūlymus, susijusius su SFDR peržiūra**.

Dokumente pateikiama vizija, kaip galėtų atrodyti finansinių produktų skirstymas į kategorijas:

- **Tvarūs** finansiniai produktai, suderinti su ES Taksonomija, arba investicijos, atitinkančios Taksonomijoje naudojamą aplinkos atžvilgiu tvarios veiklos apibūdinimą. Pagal dabar atskleidžiamą informaciją, tai būtų 9 str. pagal SFDR fondai.
- **Pertvarkos** (angl. transition) finansiniai produktai, kuriais remiamas perėjimas prie klimatui neutralios ekonomikos, remiantis EK rekomendacijomis pertvarkos finansavimui. Pagal dabar atskleidžiamą informaciją, tai būtų 9 arba 8 str. pagal SFDR fondai.
- **ESG** atrankos (angl. collection) finansiniai produktai, kurie neatitinka 1 arba 2 kategorijos kriterijų, tačiau taiko įvairias į tvarumą orientuotas investavimo praktikas. Pvz., neinvestuojama į reikšmingą žalą darančias veiklas, į veiklas, kurios pagal kriterijus lenkia rinkos vidurkius pagal tam tikrus rodiklius ir pan. investavimo strategijos. Pagal dabar atskleidžiamą informaciją, tai daugiausiai būtų 8 str. pagal SFDR fondai.

- **Nei vienai kategorijai nepriskirti finansiniai produktai.** Pagal dabar atskleidžiamą informaciją tai būtų 6 str. pagal SFDR fondai.

Šiuo siūlymu pirmiausiai būtų atliepiami mažmeninių investuotojų lūkesčiai – finansinio produkto kategorija leistų paprasčiau suprasti produkto tvarumo tikslus ir pasirinkti finansinį produktą, geriau atitinkantį lūkesčius.

Pažymėtina, kad pačiame SFDR reglamente yra numatyta jo peržiūra, kurią dar **2023 m. pradėjo Europos Komisija**, siekdama suprasti, ar reguliavimas pasiekia jam keliamus tikslus, ir kaip jis galėtų būti tobulinamas.

Įsigaliojo ES žaliųjų obligacijų reglamentas, o Europos Komisija paskelbė konsultaciją dėl šablonų

2024 m. gruodžio 21 d. įsigaliojo Europos Sąjungos Žaliųjų obligacijų standartas (EU GBS), skirtas užtikrinti skaidrumą ir patikimumą žaliųjų ir su tvarumu susijusių (angl. sustainability-linked) obligacijų rinkoje. Šiuo standartu nustatyti reikalavimai emitentams, įsipareigojantiems iš obligacijų surinktas lėšas naudoti projektams, atitinkantiems ES Taksonomijos kriterijus.

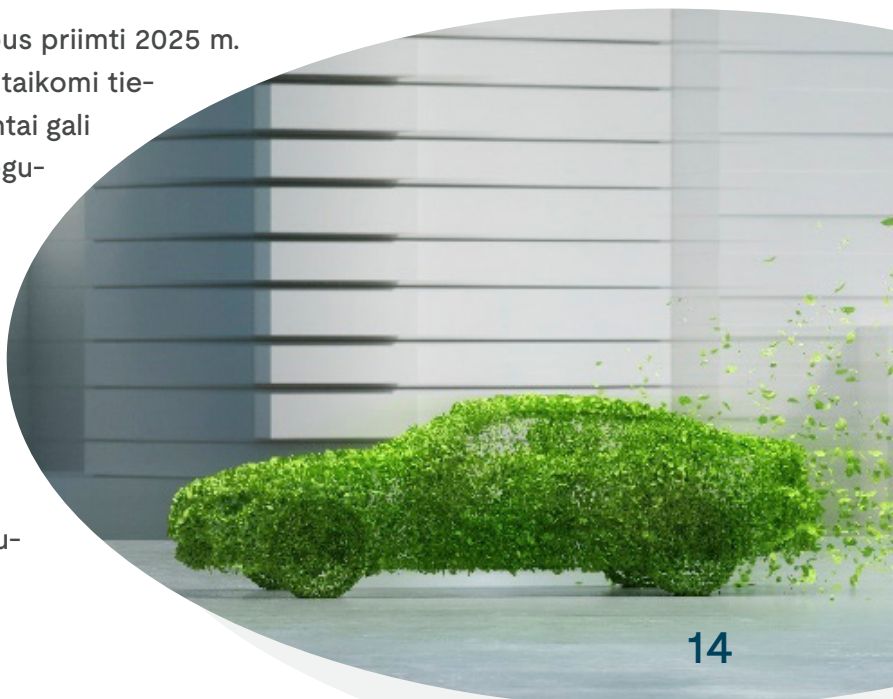
Tačiau teisėkūros procesas dar nebaigtas. Antro lygmens reguliavimas, kuris papildys EU GBS (20 ir 21 str.) ir kuriuo nustatomi savanoriški atskleidimo šablonai prieš išleidžiant (pre-issuance) ir po išleidimo (post-issuance) obligacijoms, kurios pristatomos kaip tvarios aplinkos atžvilgiu ir susijusios su tvarumu, dar nėra patvirtintas.

Europos Komisija 2024 m. gruodžio 17 d. **paskelbė deleguotojo akto projektą**, nustatantį informacijos atskleidimo reikalavimus po išleidimo (post-issuance) ir dar du deleguotųjų aktų projektus, kuriais nustatomi įgaliojimai ESMA dėl išorės EU GBS vertintojų priežiūros, mokesčių, baudų. Paskelbta **vieša konsultacija, kuri vyko iki 2025 m. sausio 28 d.**

Planuojama, kad šie deleguotieji aktai bus priimti 2025 m. I ketv. ir, kaip ir EU GBS standartas, bus taikomi tiesiogiai visoje ES. Pažymėtina, kad emitentai gali savanoriškai pasirinkti naudotis šiuo reguliavimu.

ECB išleido apžvalgą „Investicijos į Europos žaliają ateitį“

ES ekonomikos žaliajai transformacijai iki 2050 m. prireiks reikšmingų investicijų įvairiose srityse, įskaitant atsinaujinančią energetiką, tvarų mobilumą ir infrastruktūrą. Nors įvairių institu-

cijų vertinimai dėl reikalingų žaliųjų ir pertvarkos investicijų sumų skiriasi, tačiau visi pabrėžia būtinybę imtis greitesnių veiksmų, siekti ambicingesnių tikslų ir skatinti privačias investicijas, nes esamo investicijų lygio nepakanka.

Apžvalgoje Europos centrinis bankas (ECB) plačiau nagrinėja privataus sektoriaus finansuotojų, ypač bankų, vaidmenį, žaliųjų obligacijų ir bendros ES kapitalų rinkų sąjungos svarbą, siekiant finansuoti inovatyvius žaliuosius startuolius ir tvarių technologijų projektus. Norint skatinti privačių investuotojų įsitraukimą ir žaliąsias inovacijas, siūlomos struktūrinės reformos, susijusios su darbo jėgos prieinamumo gerinimu, paprastesniu reguliavimu ir CO2 apmokestinimu.

Be to, pabrėžiama, kad nors viešosios investicijos vaidins svarbų vaidmenį mažinant privačių investicijų riziką ir papildant šias investicijas, tačiau 2026 m. pasibaigus Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės (EGADP arba RRF) fondo lėšoms prognozuojamas reikšmingas viešųjų lėšų trūkumas, todėl siūlomos naujos ES klimato finansavimo priemonės ir reformos ES fiskalinėje sistemoje.

Pažymėtina, kad Lietuvoje taip pat matomi analogiški iššūkiai ir reikšmingas privačių investicijų trūkumas, siekiant klimato tikslų iki 2030 m., o žvelgiant į laikotarpį iki 2050 m., labai tikėtina, kad poreikis dar labiau išaugs, todėl būtina skatinti žaliąsias ir pertvarkos investicijas jau dabar.

Tvariųjų finansų platformos ataskaita dėl investicijų remiantis pertvarkos indeksais

Tvariųjų finansų platforma (angl. *Platform on sustainable finance*) **paskelbė ataskaitą ir pasiūlė du naujus indeksus**, kurie atspindėtų pertvarkos investavimą, remiantis prieš tai pasiūlytų ES su Paryžiaus susitarimu suderintų (PAB) ir ES prisitaikymo prie klimato kaitos (CTB) lyginamųjų indeksų sėkme.

Siūlomi savanoriški pertvarkos investicijų lyginamieji indeksai:

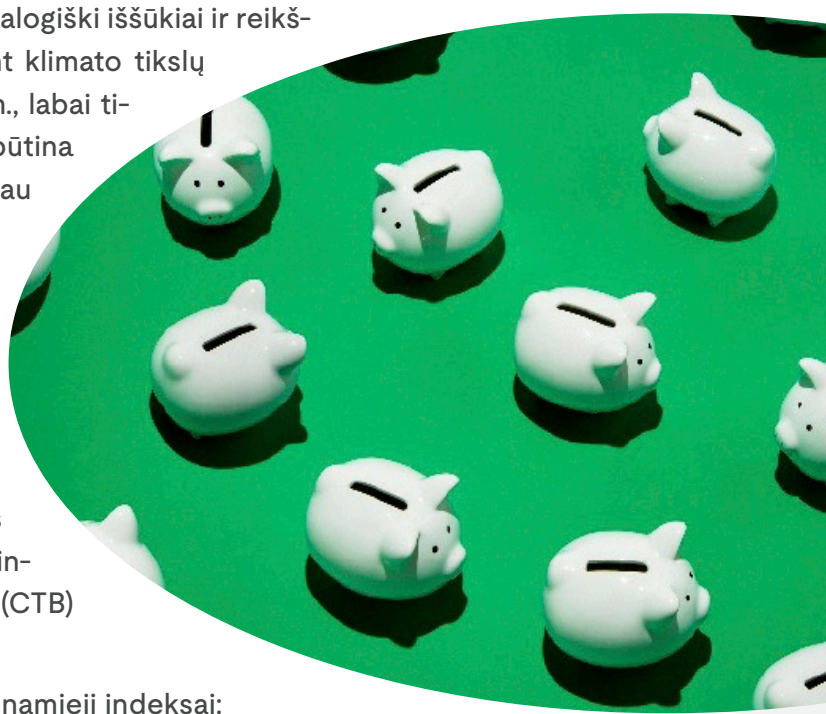
- ITBex (angl. *Investing for Transition Benchmarks with exclusions*) būtų su privalomai taikomu išimčių sąrašu (draudžiamų investicijų sąrašu) ir ambicingomis klimato strategijomis, grindžiamomis ES Taksonomijos reikalavimais;
- ITB be išimčių sąrašo, leidžiantys didesnę diversifikaciją.

Šiems indeksams būtų taikomi tikslai susiję žaliųjų kapitalo investicijų didinimu, ŠESD mažinimu ir perėjimo prie mažai anglies dioksido į aplinką išskiriančios ekonomikos.

Šios patariamąsios Platformos siūlymas toliau bus vertinamas Europos Komisijoje.

EBA paskelbtos gairės ESG rizikų valdymui

Europos bankininkystės institucija (EBA) paskelbė **ESG rizikų valdymo gaires**. Jose nustatyti reikalavimai bankams identifikuoti, vertinti, stebėti ir valdyti ESG rizikas, detalizuoti reikalavimai, kaip stebėti ir vertinti finansinį rizikų poveikį, kaip nustatyta Kapitalo reikalavimų direktyvoje.

Remiantis šiomis gairėmis, bankai privalo ne tik reguliariai atlikti ESG rizikų vertinimą, susiejant ESG rizikas su tradicinėmis rizikomis, būdingomis šiam sektoriui, įdiegti duomenų rinkimo ir analizės įrankius, vidines procedūras ir metodikas, bet ir kurti veiksmų planus, kurie numatytų ESG valdymo tikslus, siektinus rodiklius ir leistų užtikrinti į ateitį orientuotą ESG rizikų valdymą (įskaitant ir rizikas kylančias dėl ES perėjimo prie neutralumo klimatui iki 2050 m.).

Šiomis gairėmis siekiama padėti bankams pasirengti efektyviai vertinti ir valdyti ESG rizikas ir užtikrinti institucijų atsparumą trumpuoju, vidutiniu ir ilguoju laikotarpiais.

Pažymėtina, kad gairės nuo 2026 m. sausio 11 d. bus pradedamos taikyti didelėms institucijoms ir nuo 2027 m. sausio 11 d. – mažoms ir nesudėtingoms institucijoms.

EK pažadėjo sumažinti administracinę naštą verslams 25 proc.

Šis tikslas iškeltas reaguojant į Mario Draghi pateiktą ES konkurencingumo ataskaitą. Jo esmė – kartu su dekarbonizacijos tikslais ir tvaraus ekonomikos augimo siekiu išlaikyti ES konkurencingumą, mažinti perteklinius biurokratinis reikalavimus verslui, ypač mažoms ir vidutinėms įmonėms.

Vienas iš svarbiausių šios iniciatyvos elementų yra 2025 m. vasario 26 d. laukiamas Omnibus pasiūlymų paketas, kuris apims tvaraus reguliavimo sistemos peržiūrą. Pagrindinis dėmesys bus skiriamas CSRD (Įmonių tvarumo atskaitomybės direktyvos), CSDDD (Įmonių tvarumo išsamaus patikrinimo direktyvos) ir ES Taksonomijos reglamento peržiūrai, siekiant užtikrinti reguliavimo aiškumą, proporcingumą, reikalavimų suderinamumą.

CSRD

CSDDD

ES Taksonomija

OMNIBUS PERŽIŪRA

Dalis ES valstybių narių pasisako už šių reguliacinių dokumentų įgyvenimo terminų atidėjimą, įmonių, kurios turi teikti tvarumo ataskaitas (pagal CSRD) ar rengti pertvarkos planus (pagal CSDDD), skaičiaus mažinimą, korekcijas, susijusias su atskleidimo reikalavimais pagal 6 aplinkos tikslus ir žaliojo turto rodiklio skaičiavimu finansų įstaigoms (pagal ES Taksonomiją).

Pažymėtina, kad CSDDD buvo priimta tik 2024 m., todėl daugelis ES šalių narių dar tik pradeda ar planuoja pradėti perkėlimo į nacionalinius teisės aktus procesus – tai reiškia, kad reguliavimo poveikis dar nėra aiškus. Be to, dalis įmonių jau yra investavusios laiko ir resursų arba planuoja tai daryti, siedamos įgyvendinti CSRD ir ES Taksonomijos reikalavimus, todėl reguliacinės aplinkos neapibrėžtumas gali apsunkinti tolimesnius planavimo ir investavimo procesus.

Kitos aktualios naujienos

ISFC apžvalga apie tvarią bankininkystę centrinėje ir rytų Europoje

Tarptautinis Tvariųjų Finansų Centras (ISFC) paskelbė **tvarios bankininkystės Centrinėje ir Rytų Europoje apžvalgą**.

Tvari bankininkystė – tai praktika, kuomet siekiama pelno, tačiau tai nėra daroma aplinkos tvarumo, socialinės atsakomybės ar gerosios valdysenos sąskaita. Apžvalgoje aptariamos Centrinės ir Rytų Europos tvarios bankininkystės situacija, regiono bankų galimybės prisidėti prie klimatu draugiškų sprendimų ir žaliosios transformacijos.

IPSASB pasiūlė su klimatu susijusių atskleidimų viešajam sektoriui standartą

Tarptautinė viešojo sektoriaus apskaitos standartų valdyba (IPSASB) pasiūlė pirmąjį tokio pobūdžio standartą, skirtą vyriausybėms visame pasaulyje, padėsiantį standartizuoti klimato rizikų ir poveikio atskleidimus viešajame sektoriuje. **Pasiūlytas standartas (SRS ED 1)** suderintas su kitais ISSB kuriamais tvarumo atskaitomybės standartais.

Paskelbta vieša konsultacija, kurioje dalyvauti kviečiami viešojo sektoriaus atstovai ir kitos suinteresuotos šalys iki 2025 m. vasario 28 d.

Iš Net Zero Banking Alliance pasitraukė didžiausi JAV bankai

Didžiausi JAV bankai (JP Morgan, Citigroup, Bank of America, Morgan Stanley, Wells Fargo ir Goldman Sachs) pasitraukė iš Jungtinių Tautų remiamos NZBA (angl. Net Zero Banking Alliance). Dėl politikos pasikeitimo ir spaudimo JAV bankai siekia išvengti konfliktų ar net teisinių pasekmių. Nepaisant to, kai kurie pasitraukę bankai teigia visiškai neatsisakantys savo individualių įsipareigojimų. Ilgalaikėje perspektyvoje vertindami finansuojamų projektų rizikas, bankai turėtų atitinkamai vertinti su iškastiniu kuru susijusių veiklų finansavimo rizikas, todėl nebūtinai pradės finansuoti visas aplinkai žalingas veiklas.

Kanada paskelbė planus sukurti Tvarių investicijų taksonomiją

Kaip ir ES Taksonomija, **Kanados taksonomija** taip pat turėtų padėti apibrėžti tvarias ekonomines veiklas ir palengvinti finansinių srautų nukreipimą į veiklas ir projektus, kurie prisidėtų prie klimato neutralumo tikslų įgyvendinimo. Kanados kuriama taksonomija turėtų būti suderinta su kitų šalių taksonomijomis, kurios yra sukurtos ar kuriamos: **ES, JK, Singapūro, Honkongo, Australijos** ir apims dvi pagrindines veiklų kategorijas – aplinkai draugiškas (žalias) veiklas ir pertvarkos veiklas.

EBPO paskelbė klimato veiksmų stebėsenos apžvalgą 2024 m., kurios pagrindinė žinutė – imtis daugiau veiksmų, siekiant klimato tikslų, nes dabartiniai ŠESD mažinimo įsipareigojimai neatitinka Paryžiaus susitarimo tikslų.

JT paskelbė ataskaitą apie atotrūkį tarp emisijų mažinimo ir įsipareigojimų pagal Paryžiaus susitarimą ir atskaitą apie prisitaikymo prie klimato kaitos finansavimo atotrūkį.

Patvirtintas Tarptautinis tvarumo užtikrinimo standartas ISSA 5000, kuris apibrėžia reikalavimus, kaip turėtų būti atliekamas tvarumo ataskaitų užtikrinimas ir kuris tikėtina taps pagrindu auditoriams, atliekantiems tvarumo ataskaitų ribotą užtikrinimą.

Naujienos Lietuvoje

Klimato savaitė

Aplinkos ministerija organizavo Klimato kaitos savaitę, kuria siekiama atkreipti visuomenės dėmesį į klimato kaitos iššūkius. Per savaitę visoje Lietuvoje vyko net 180 įvairiausių renginių, pradedant konferencijomis ir baigiant dirbtuvėmis. Renginių tikslas – didinti visuomenės sąmoningumą dėl klimato kaitos krizės, skatinti gyventojus keisti savo įpročius, siekiant mažinti CO₂ pėdsaką ir prisidedant prie ilgalaikių klimato tikslų.

LAR pradėjo ruošti auditorius tvarumo atskaitomybės užtikrinimui

Lietuvos auditorių rūmai (LAR) pagal patvirtintą mokymosi programą, parengė pirmuosius auditorius, kurie jau 2025 m. galės atlikti ribotą tvarumo atskaitomybės užtikrinimą, kaip to reikalauja CSRD, ir paskelbė **kvalifikuotų specialistų sąrašą**.

Nauja švieslentė apie kelių transporto taršą

Aplinkos apsaugos agentūra paskelbė naują švieslentę, kuri vizualiai parodo kelių transporto poveikį oro kokybei Lietuvoje. Turint omenyje, kad transportas yra vienas didžiausių ŠESD išmetančių šaltinių, ši švieslentė yra patogi priemonė stebėti šio sektoriaus teršalų emisijas, identifikuoti taršos židinius bei skatinti visuomenę rinktis tvaresnes judumo alternatyvas.

Leidinyi tvariam miestų planavimui

Pasirodė lietuviškas Europos teritorijų planavimo stebėjimo tinklo (ESPON) leidinyi apie Europos tvarią urbanizaciją ir jos strategiją. Jame pateikiamos rekomendacijos miestams, kaip tapti tvaresniems – nuo žaliųjų erdvių planavimo ir energetinio efektyvumo didinimo iki tvarios transporto infrastruktūros kūrimo bei suinteresuotų grupių įtraukimo. Leidinyi skirtas politikos formuotojams, bendruomenių atstovams ir savivaldybėms, siekiančioms prisidėti prie klimatui draugiškos urbanistinės plėtros, kartu pateikiant ir praktinius pavyzdžius.

Pradėtas Socialinio klimato plano rengimas

Aplinkos ministerija pradėjo rengti Socialinį klimato planą, kuriame bus numatyta, kam ir kaip bus paskirstytos ES Socialinio klimato fondo lėšos. Šis fondas yra Europos žaliojo kurso dalis, skirta sušvelninti socialinį-ekonominį poveikį pažeidžiamiems namų ūkiams ir labai mažoms įmonėms, kuris gali kilti dėl ES apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos išplėtimo į transporto ir statybų sektorius (ATLPS2). Ministerija kvietė suinteresuotas šalis prisidėti prie plano rengimo. Socialinio klimato plano projektas turi būti pateiktas Europos Komisijai iki šių metų birželio 30 d.

Paskelbtos konsultacijos ir artimiausi renginiai

Konsultacija/renginys	Tikslinė grupė	Terminas
<p>6 EIOPA konsultacijos draudikams, iš kurių 2 apie tvarumą:</p> <ul style="list-style-type: none">• biologinės įvairovės rizikos valdymo ataskaitos pasiūlymas• techninių reguliavimo standartų dėl tvarumo rizikos valdymo, įskaitant tvarumo rizikos planus, pasiūlymas	Draudikai ir kiti suinteresuotieji subjektai	Iki vasario 26 d.
ESMA konsultacija dėl XBRL taksonomijos (tvarumo ataskaitų skaitmeniniam ženkliniui)	Įmonės ir įmonių grupės, kurios teikia arba turės teikti tvarumo ataskaitas	Iki kovo 31 d.
ŽFI Tvariųjų finansų forumo konferencija „Tvarumo pavasaris. Konkurencingumas ≠ Tvarumas?“	Tvariųjų finansų forumo nariai, viešasis, privatus sektorius, akademinė bendruomenė	Kovo 25 d.

Tvariųjų finansų forumas

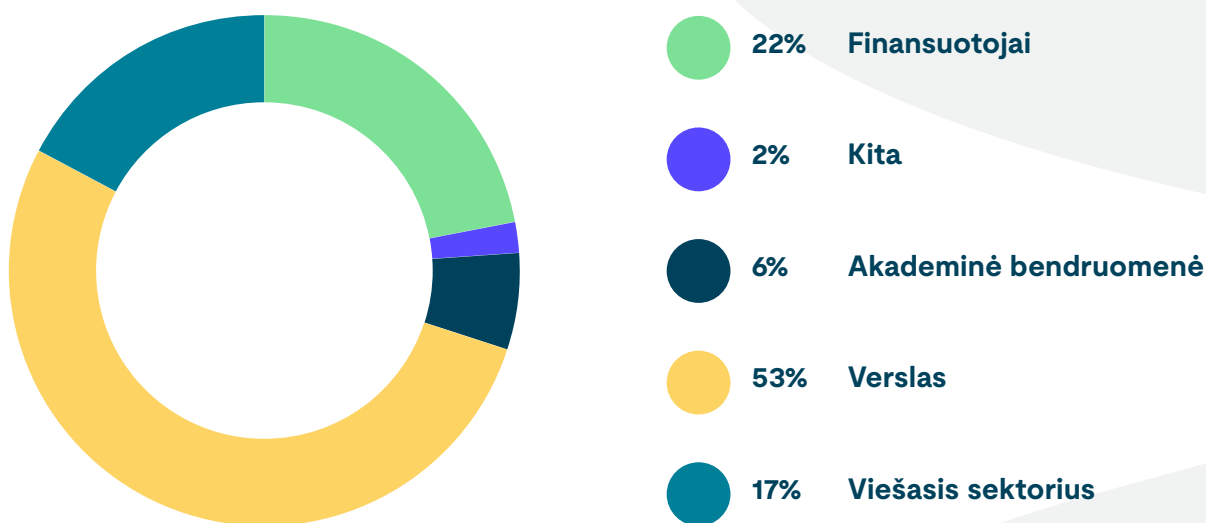
Paskutinis 2024 m. ketvirtis buvo aktyvus Tvariųjų finansų forumo nariams, nes įvyko antrieji CSRD, SFDR įgyvendinimo, taikymo praktikoje ir Savanoriškai rengiamų tvarumo ataskaitų ir duomenų surinkimo iš jų darbo grupių susitikimai bei pirmasis ES Taksonomijos įgyvendinimo, taikymo praktikoje darbo grupės susitikimas.

Darbo grupių susitikimuose didžiausias dėmesys ir toliau buvo skiriamas praktinių iššūkių sprendimams.

- **SFDR įgyvendinimo, taikymo praktikoje darbo grupėje** diskutuota apie priežiūros institucijos (Lietuvos banko) lūkesčius dėl atskleidimų, aptartas ŽFI parengto informacinio leidinio pasiūlymas, kuris pagal pastabas koreguojamas ir bus skelbiamas viešai. Kito susitikimo metu darbo grupės nariai nagrinės gerąsias / blogąsias atskleidimų praktikas.
- **CSRD įgyvendinimo, taikymo praktikoje darbo grupė** susitiko Finansų ministerijoje ir didžiausią dėmesį skyrė tvarumo ataskaitų audito temai. Lietuvos auditorių rūmai (LAR) ir auditoriai pasidalino įžvalgomis, į ką įmonėms atkreipti dėmesį ruošiantis tvarumo užtikrinimui, Finansų ministerija po susitikimo parengė [informaciją teikiančių institucijų lentelę](#). Sutarta publikuoti darbo narių iškeltus [klausimus dėl CSRD taikymo](#) ir kartu su [LAR parengti patarimus įmonėms, ruošiantis užtikrinimui](#).
- **Savanoriškai rengiamų tvarumo ataskaitų ir duomenų surinkimo iš jų darbo grupė** aptarė EFRAG rengiamo savanoriško standarto (VSME) įtvirtinimo progresą, sutarta laukti naujienų iš Europos Komisijos dėl šio standarto priėmimo ir stebėti situaciją dėl numatomo VSME vedlio kūrimo ir EFRAG rengiamų taikymo dokumentų.
- **ES Taksonomijos įgyvendinimo, taikymo praktikoje darbo grupėje** sutarta dėl dviejų pagrindinių šios darbo grupės veiklos kryptių: diskusijų ir sprendimų klausimams dėl atskleidimų pagal ES Taksonomiją ir atitikties ES Taksonomijai užtikrinimo klausimams. Artimiausias susitikimas planuojamas 2025 m. I ketv.

Per paskutinį 2024 m. ketvirtį prie Tvarijų finansų forumo prisijungė dar daugiau narių ir bendras forumo veikloje dalyvaujančiųjų skaičius išaugo iki 150 atstovų iš beveik 100 skirtingų organizacijų.

Tvarijų finansų forumo narių institucinis pasiskirstymas

Atstovai iš skirtingų sektorių leidžia užtikrinti, kad būtų išgirsti visi, o ŽFI ir toliau telkia ekspertus, kurie domisi tvarumu ir siekia prisidėti prie žalesnės Lietuvos ekonomikos kūrimo.

Jeigu susiduriate su neaiškumais dėl tvarumo reguliavimo ar ieškote geriausių sprendimų žaliųjų finansų ekosistemos plėtrai – tai erdvė bendradarbiauti, dalintis ekspertinėmis žiniomis ir ieškoti praktinių sprendimų. Kviečiame tapti Tvarijų finansų forumo nariu!

Prisijunkite [užpildydami registracijos formą](#) arba skenuokite QR kodą:

Žaliųjų finansų instituto paskelbtų naujienų santrauka

Kartu su Tvariųjų finansų forumo CSRD įgyvendinimo, pritaikymo praktikoje darbo grupe parengėme **patarimus**, kaip pasirinkti gerą tvarumo konsultantą ar įdarbinti gerą ekspertą, kuris pasirūpintų įmonės tvarumo klausimų kuravimu įmonėje, tvarumo ataskaitos ar tvarumo strategijos rengimu.

Vienas iš svarbiausių aspektų, kuriuos turėtų įvertinti įmonės – jų pačių tvarumo branda, konkretūs poreikiai, turimi ištekliai ir visos įmonės įsitraukimas. Tvarumo tema itin kompleksiška, todėl konsultantas ar įdarbintas ekspertas neatliks visko vienas.

Pasirašėme bendradarbiavimo susitarimą su Vilnius Tech, kuriuo sieksime stiprinti tvarumo kompetencijas, rengti aukštos kvalifikacijos specialistus bei plėsti žaliųjų finansų ekosistemą. Partnerystė leis bendradarbiauti tobulinant mokslo ir studijų procesą, rengiant tvarumo specialistus, keistis duomenimis ir kita aktualia informacija tvarumo srityje, vykdyti užsakomuosius mokslinius tyrimus ir vykdyti kitas veiklas.

Dalijomės komentarais apie **klimatui neutralius miestus, kurie dalyvauja ES misijoje „Iki 2030 m. – 100 klimatui neutralių ir išmaniųjų miestų“** ir jų pažangą. Tauragė jau dabar gamina daugiau žaliosios elektros energijos nei suvartoja, plečia saulės elektrinių parkus ir viešojo transporto tinklą, o Vilnius aktyviai atnaujina transporto sektorių bei modernizuoja pastatus siekdamas efektyvesnio energijos vartojimo. Kalbinti ekspertai pabrėžė, kad neutralumo klimatui tikslo pasiekimas itin priklauso nuo visų suinteresuotųjų šalių – valdžios, verslo ir visuomenės – įsitraukimo bei suplanuotų finansavimo sprendimų.

Kartu su Rockit organizavome konferenciją „Sustainable Finance and Fintech – a necessary marriage?“.

Konferencijoje buvo pabrėžta svarbi FinTech ir tvariųjų finansų sąveika, siekiant palengvinti duomenų rinkimą, ŠESD stebėseną, tvarumo ataskaitų rengimą. Pranešėjai ir diskusijų dalyviai pristatė pažangias technologijas, kurios mažina administracinę naštą, leidžia optimizuoti išteklius, siekiant analizuoti duomenis, atitikti tvarumo reguliacinius reikalavimus. Dalyviai dalinosi veikiančiomis iniciatyvomis – nuo tvarių žemės ūkio projektų finansavimo iki lengvai prieinamų platformų investicijoms į žaliąsias obligacijas.

Žaliųjų finansų instituto vadovas Audrius Šilgalis **dalyvavo Delfi laidoje** ir pasidalino įžvalgomis, kodėl Tvarumo reikalavimai ilgainiui palies ne tik didžiąsias įmones, bet ir smulkųjį bei vidutinį verslą, ir kodėl prisitaikymas prie pokyčių tampa neišvengiamas. Kartu su INVL Sustainable Timberland and Farmland Fund II vadovaujančiuoju partneriu Martynu Samuelioniu diskutavo apie tvarumo kainą, ir kodėl nereikėtų bijoti tvarumo pokyčių. Ekspertai paragino verslus veikti jau dabar, nes ateityje tvarumo reikalavimų ignoravimas gali tapti konkurenciniu trūkumu.

Dalinomės patarimais tvaresnėms įmonių Kalėdoms: kaip suderinti mažesnę poveikį aplinkai ir džiaugsmą darbuotojams. Įmonės, pasirinkusios tvaresnes Kalėdas, gali sumažinti atliekų kiekį, tausoti išteklius ir kurti prasmingesnę ryšį su darbuotojais – nuo atsakingos puvos ir vietinių produktų pasirinkimo iki labdaros iniciatyvų, vietoje dovanų. Tvarūs sprendimai ne tik mažina poveikį aplinkai, bet ir prisideda prie sąmoningesnės organizacijos kultūros formavimo.

Ačiū, kad skaitėte apžvalgą! Mūsų komanda auga.

Jeigu turite klausimų: zfi@ilte.lt
arba:

Audrius Šilgalis

Instituto vadovas

Tel. +370 612 393 18
audrius.silgalis@ilte.lt

Inga Veževičienė

Žaliųjų finansų analitikė

Tel. +370 699 484 16
inga.vezeviciene@ilte.lt

Nora Marija Laurinaitytė

Žaliųjų finansų ekspertė

Tel. +370 612 752 08
nora.laurinaityte@ilte.lt

Ingrida Lašinskienė

Žaliųjų finansų analitikė

Tel. +370 612 461 29
ingrida.lasinskiene@ilte.lt

Danutė Matelytė

Žaliųjų finansų analitikė

Tel. +370 684 953 60
danute.matelyte@ilte.lt

Justina Vyšniauskaitė

Žaliųjų finansų duomenų analitikė

Tel. +370 691 114 16
justina.vysniauskaite@ilte.lt

UAB ILTE

Ukmergės g. 124, LT-08100 Vilnius
zfi@ilte.lt

Juridinio asmens kodas: 110084026
Juridinių asmenų registras,
tvarkomas VĮ Registrų centro,
esančio Lvivo g. 25, Vilnius

Finansuoja
Europos Sąjunga
NextGenerationEU

NAUJOS KARTOS
LIETUVA